

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ",

ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3, ΑΘΗΝΑ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Διαχειριστής: Η ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ",

"Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει να διευθύνονται:

« ΕΤΑΙΡΙΑΝ « ΤΥΠΟΣ » Σοφοκλέους 3, ΑΘΗΝΑΣ »

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Για το Έξωτερικό δρ. 20 το χρόνο.

» 10 το εξάμηνο.

» 5 το τρίμηνο.

Για το Έξωτερικό φρ. 25 το χρόνο.

» 15 το εξάμηνο.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Ο ΛΟΣ ό παλιός φιλολογικός κόσμος μαζώχτηκε στη σάλα του Παρθενού για να γιορτάσει τα πενήνταχρονα του "Αννίνου. Είναι το δεύτερο φιλολογικό μνημόσυνο ύστερα από το μνημόσυνο του Σουρή. Μέσα σε μια τέτοια συγκέντρωση, θα περίμενε κανείς νακούσει κάτι σοβαρό, κάτι άψηλό, κάτι ανάλογο προς τη σοβαρότητα μιας τέτοιου είδους φιλολογικής γιορτής. Αντί αυτού, άκουστήκανε πάλι τα ίδια χλιμειπομένα δημοσιογραφικά άστεία που μας σερβίρονται χρόνια τώρα, από τις στήλες των εφημερίδων ή από το κάλυο των θεάτρων, που κι ό ήρωας της γιορτής αυτής πάλαψε όσο μπόρεσε για να το καταντήσει στα σημερινά του χρόνια. Κουθεντολόγιο, χωρατάδες, καλιμπούρια, προσπάθεια για να επιδείξουνε πνίμα άνύπλοστο, να μη λίγα λόγια ό άπολογισμός της φιλολογικής γιορτής. Θα μπορούσε να περιμένει κανείς μια άνάλυση σοβαρή του έργου του "Αννίνου για να νιώσουμε κ' έμεις γιατί ό άνθρωπος αυτός έχει τό κουράγιο να γιορτάζει πενήντα χρόνια, γιατί του δόθηκε τό άριστείά, γιατί γίνεται τέλος πάντων τό σος θρόμβος γύρω στο όνομά του. Θα είχε κανείς την αξίωση νακούσει κάτι για Τέχνη γενικά και ειδικότερα για την Τέχνη της μεθυρακρίας, που παρουσιάζεται για αντιπρόσωπός της ό κ. νΑννίνος, κάτι μελετημένο έννοείται, μακριά από τις πρόχειρες δημοσιογραφικές μουροπουλίθρες, κάτι για τη Ζωή άκόμα που μας τριγυρίζει, για να νιώσουμε πως την αντικρούζουμε, με τί μάτια την έ βλέπουμε όί λόγιοι του παλιού καιρού, κι αντί όλα αυτά, που θάκουνε κανείς σε κάθε παρόμοια γιορτή στην Ευρώπη, άκούσαμε κείνα που βαρεθήκαμε πιά να τα διαβάσουμε στις εφημερίδες, κείνα που συντέλεσαν να καταντήσει ή νεότερη γενεά επιπόλαιη, νερόβραστη και σαγή στη φιλολογική της άντίληψη. Αυτόι είναι όί άνθρωποι που διαπαιδαγωγήσανε μια ολάκερη γενεά φιλολογικά τό έθνος μας, αυτοί είναι που συνασπίζονται τώρα όλοι γύρω σ' ένα έρειπιο, που ποτέ άληθινά δέν έζησε, κά-

ζοντας τις πλάτες τους από κάτω για να τό κρατήσουνε όρθιο, ξέροντας πως άν αυτό σωριαστεί χάμω, θα σωριαστούνε κι αυτοί μαζί του, γιατί με τα ίδια έλικά έχουμε κι αυτοί χτίσει την παλιοκαλύβα τους, πλιθωρή, όχι πέτρινη, όπως πρέπει να είναι κάθε άληθινό φιλολογικό οικοδόμημα. Δέν τινάζουμε τό δέντρο για να πέσει ό ώρμος καρπός, όπως μας είπε κάποιος. Τό δέντρο αυτό ποτέ δέν μπόρεσε να δέσει καρπό. Στάθηκε από γεννησιού του άστενιάρικο και κακοορίζο.

Ε ΒΓΆΛΕ κι ό κ. Πολέμης, ό άπαραίτητος, τό ποιήμά του. Μά, πέστε μας, στο θεό σας, τί είναι τέλος πάντων αυτός ό άνθρωπος; Ποιητής είναι ή ποιητική χήνα, που σκορπίζει ταγά της όπου κι ά σταθεί; Δέν υπάρχει λοιπόν κανένα φάρμακο που να σταματήσει αυτή τη χροιά, την άκατάσχετη ποιητική εικόλιότητα, που υποφέρει ό άνθρωπος; Γιατί δέν έξορουμε ναγινε ποτέ πατριωτικό, θρησκευτικό, φιλολογικό πανηγύρι και να μην παρουσιάστηκε στη μέση κι ό κ. Πολέμης με τό ποιήμά του στο χέρι. Σάν τους παλιούς πολιτικούς κομματάδες, θα τον ίδουμε και μερά και στο Γαλάτσι ή στον "Αγιάννη το Ρέντι, όπου θα γιορτάζει τό συνάρι των κοκορετσοψηστών ή των ψησαρνάκηδων για να τους απαγγείλει κι αυτοτών ποιήμα. Γιατί από τό κάθετι μπορεί να εμπνευστεί ή μούσα του κ. Πολέμη, άκόμα κι από τα πενήνταχρονα του κ. "Αννίνου. Φανταστήτε ποιητή που εμπνέεται από τό γνωστό διχη του κ. "Αννίνου («γιατί ό πνιγμός στά στήθη σου φολιάζει» λέει στο ποιήμά του προς τον κ. "Αννίνο, όπου φανερά έννοεί τό διχη του σεβαστού λόγιου), και που άμα δέν τσεπάνει χιλιάδες και άριστεία από τα Γράμματα, φρονάζει άπελπισμένος «Ανάθεμα τα γράμματα, Χριστέ, κι όπου τα θέλει!». Μόνο ένας έμπυρος που έπολογίζει: τί κέσος θάχει από κάθε είδος, μπορεί να μιλάει έτσι για τα γράμματα. "Ο άνθρωπος που κρούει άληθινό έρωτα στην ψυχή του προς τα γράμματα, πεθαίνει στην ψάθα για την άγάπη τους δίχως να τάναναθεματίσει και δίχως παράπονο.

Ε ΝΑΣ άλλος φημιλογιάντης έξυπνάδας με έξαγωγή και στο έξωτερικό, έκανε την πιο σοβαρή άνάλυση του κ. "Αννίνου. "Ετσι, μαθαίνουμε πως ό κ. "Αννίνος πήρε τό άριστείο και πέρασε στην άθανασία, γιατί έξοει όλες τις χρονολογίες της ιστορίας άπόξω κι άνακατωτά, γιατί τρώει καρμιέλες, γιατί πιλλίζει άδιάκοπα πασιλίες, γιατί κάνει ταχτική χρήση του Urodonal και τέλος γιατί τό έργο του μοιάζει με λίστα ξενοδοχείου! "Ο, τι ζητήσεις τό θρίσκες μέσα σαυτή τη λίστα! Μπορεί νανε κ'έτσι. "Ομως έμεις φρονόμμε πως καλό θάνατι να περνάει πότε πότε κι ό άστύατος της άστυνομίας να οίχει καμιά ματιά στο πρωτότυπο αυτό έστιάτοριο. "Αχ, κύριε "Αννίνε! Σάν έχετε τέτοιους φίλους, τί να είπουνε παραπάνω όί όχτροί σας;

Ο Σεβασμώτατος κ. Μελέτιός που κατανήσε κι αυτός τό ίδιο άπαραίτητος σαν τον κ. Πολέμη, βρήκε πάλι πως και τό έργο του κ. "Αννίνου είναι κρι-

λόγιστροι και φιλόδοξοι». Τὰ ἴδια μᾶς εἶχε πῆ και γιὰ τὸ Σουρή. Ἔτσι ὁ Σεβασμιώτατος συμφωνεῖ με τὸν κ. Βελλιανίτη πὺ ἀνακάλυψε πὺς τὸ ἔργο τοῦ κ. Ἄννινου ἔχει σχέση κμ ἐ τὴν ὄλην ἀνάπτυξιν τῆς με- γεθυνομένης καὶ μεγαλυνομένης Ἑλλάδος». Πὺ νὰ τὸ φανταστεῖ ἀλήθεια κανεῖς πὺς τὴ Θράκη καὶ τὴ Σμύρνη δὲν τίς πήραμε με τὸ αἷμα τῶν παιδιῶ· μας, πὺ σκοτωθήρανε, παρὰ με τὰ καλαμπούρια τοῦ κ. Ἄννινου.

Στὰ τελευταῖα ὁ κ. Ἄννινος ἐπιτήδεια ζήτησε νὰ τοῖς τυλίξει ὄλους, βεβαιώνοντάς πὺς στὸ ἔργο του συνεργαστήρανε κμ αὐτοί, πὺς εἶναι δηλαδὴ ὄλοι τους λίγο-πολύ Ἄννινοι. Ἔτσι ὁ ἔξυπνος ἄνθρωπος τοῦς ἐκδικήθηκε ὄλους μαζί γιὰ ὄσα τοῦ εἶπανε. Μάθαμε ἀκόμα πὺς κρίνει ὁ ἴδιος τὸ ἔργο του. «Λατὰς καὶ κακοβρασμένος μάλιστα». Τὸ εἶπε ὁ ἴδιος, κ' ἔτσι ἐ- μεῖς δὲν ἔχομε νὰ προστέσομε τίποτα.

ΝΗΣΤΙΚΟΝ δειπνὸν ὠνόμασε ὁ κ. Ἄννινος κα- λυμπορίζοντας τὸ τραπέζι πὺ τοῦ κάμανε τὸ βράδυ γιὰ νὰ τὸν τιμήσουνε οἱ θεατρικοὶ συγγραφεῖ- δες. Ἐνας νηστικός δειπνὸς στάθηκε ἀλήθεια ὄλο τὸ ἔργο τοῦ κ. Ἄννινου. Κάθετα κανεῖς νὰ φάει καὶ σηκώνεται νηστικός. Εἶναι ὁ τραγικὸς χαρακτηρη- σμὸς τοῦ ἔργου του, δοσμένος ἀπὸ τὸν ἴδιο.

Δ Α Κ Ρ Υ

Δυὸ φωτεινὰ κμ ὄλόγλυκα ματάκια,
δυὸ ματάκια μ' ἀταίριαστη ὄμορφιά,
μισόλειστα θωροῦν τὰ λουλουδάκια
πὺ γέρονινε στῆς γῆς τὴν ἀγκυλιά.

Θωροῦν τὰ δέντρα πρὸναι ρημαγμένα,
καὶ μοιάζοντ' ὄν ἄνθρώπου τὴν καρδιά,
πὺ τῆς χάρας τὸ φῶς ἔχει χαμένα,
καὶ μαζί του τῆς νότης τὴ δροσιά.

Τὸν ὄβρανο θωροῦν τὸ μολυβένιο
καὶ τὴ βροχοῦλα πὺ κλαίει σιγανά,
κ' ἔνα καθάριο δάκρυ διαμαντένιο
ξεφεύγει ἀπ' τίς ἄκρες τοῦς δειλιά.

Ξεφεύγει, καὶ με τρόμο τὰ ματάκια
γύρω κυττοῦν μὴν τᾶχει δεῖ κανεῖς
μὰ γύρω τίποτε τὰ λουλουδάκια,
τὸ φύλλα καὶ τὸ κλάμα τῆς βροχῆς...

Λέουσα

ΣΟΦΙΑ ΛΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

Σ Τ Ι Χ Ο Ι

Πούλιες—ζαφείρια μάτια μου, γραμμένα μαύρα φρούδια,
Ἄλλοιὰ στοῦς νιὸς πούσας ἴδου, τοῦς τρῶν τὰ μαυραφρούδια
Ἄσπρα χιονοκρινόζερα, μαλλίγια χρυσαφένια
Σέρνον τοῦς νιὸς τὰ μάγια σας σὲ κάστρα μαρμαρένια.
Καὶ σένα μοσκοβόλιστο τριμταφυλλένιο στόμα,
Χαράς τον πὺ σὲ χαιρετὰι στὸ πουπουλένιο στρώμα!...

Μαλώματα, καμώματα!... Ἐλάτε ὄν ἄντιμ.
Σταθῆτε ὄγνάντια μ' ὄμορφιες, τοῦ πάνου κόσμου θάμμα.
Νὰ πλάσω ἀθάνατη ὄμορφιά, στὸ κάστρο νὰ σὰς στήσω
Καὶ τὸ παλιὸ χιλιόχρονο τραγοῦδι ν' ἀρχινήσω...
Ἄχ! ἀπλωθήτε στὴ ζωὴ καὶ ψηλωθήτ' ὄς τᾶστρα
Νὰ κράξῃ:— νὰ ἦ Πεντάμορφη, τοῦ Θρόλλου ἢ ξελογιάστρα!

ΣΜΟΛΚΑ

ΟΙ ΝΕΚΡΟΙ ΜΙΑΟΥΝΕ

ΕΝΑ ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΤΟΥ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ

Ἦστερ' ἀπὸ τὸ «Μεταθανάτιο» ποίημα τοῦ Σουρή, πὺ δημοσιεύθηκε στὶς καμαρωμένες μας ἐφημερί- δες, — κυκλοφόρησε αὐτῆς τίς μέρες κ' ἔνα φυλλά- διο, γραμμένο ἀπὸ ἔνα δάσκαλο, πνευματικὸ νεκρὸ, τὸ διαβόητο Χατζηδάκη μ' ἐπιγραφή: «Ἀπάντησις εἰς τοῦς Ἄνωτέρους Ἐπόπτας». Ὁ λόγος γιὰ τοῦς Ἐπό- πτες τῆς Δημοτικῆς Παιδείας, πὺ μᾶσανε, καθὼς ἔξερουμε, τὴ μυχτὴ γλώσσα στὰ σχολεῖα, κὶ ὄ ἀπελι- πτός τοῦ Χατζηδάκη εἶναι ν' ἀποδείξει πὺς αὐτοὶ θέ- λουνε τὴ δημοτικὴ, τὴ μαλλιαρή, κ' ἔτσι χάνεται; καταστρέφεται, χαντανώνεται ἡ Φυλὴ καὶ ὄ πνευμα- τικὸς θησαυρὸς τοῦ ἔθνους ἡμῶν.

Στὸ περίφημο «Δελτίο τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὀμι- λου» ὄ ἀνώτερος ἐπόπτης κ. Μανόλης Τριανταφυλλί- δη, ἔγραψε μεγάλο ἄρθρο, γιὰ νὰποδείξει πὺς ὄ Χατζηδάκης, μιλώντας ὄς τώρα γιὰ τὰ γλωσσικά μας, κέρπει ἀπὸ ἀντίφαση σὲ ἀντίφαση, καὶ κἀπαντὰ νὰ μὴν ξέροι τί λέει. Κι ὄ ἄλλος ἐπόπτης, ὄ παιδαγω- γικὸς κ. Δελμούζος, στὸ ἴδιο «Δελτίο» χτυπᾷ τὸ Χα- τζηδάκη, λέγοντας πὺς δὲ θέλει τὴν ἐκπαιδευτικὴ με- ταρρύθμιση, γιὰτὶ δὲν... τὴν κάνει αὐτὸς, μὰ οἱ ἄ- λοι. Ἄπαντὰ τὸ λοιπὸ σ' αὐτοῦς ὄ Χατζηδάκης με τὸ φυλλάδιό του, καὶ σέρνει τὴ σχολαστικὴ του σακαρά- κα νὰ τοῦς σίσει στὰ δυὸ. Μὰ ἡ σακαράκα του εἶναι σκουριασμένη καὶ δὲ μπορεῖ μήτε γιὰ καμιντοῖα νὰ τὴ μεταχειριστῆ, κ' ἔτσι, ἀφοῦ μασήσει καὶ ξαναμα- σήσει τὰ πεθαμένα καὶ κομικὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Μι- στριώτη καὶ τοῦ Σκια γιὰ τὴ δημοτικὴ, κλέβει ἀπὸ τὸ «Νουμᾶ» ὄσα τελευταῖα εἶπαμε γιὰ τοῦς ἐπόπτες, καὶ τοῦς τὰ ξαναλέει, πλάθοντας πάνω σ' αὐτὰ ὄσες σο- φιστεῖες ἢ γεροντοπονηριά τὸν μπορεῖ νὰ βγάλει ἀ- κόμα. Κι ἀπ' ὄλο τὸ φυλλάδιο τοῦ Χατζηδάκη, αὐτὰ μονάχα μπορεῖ νὰ πῆ κανεῖς πὺς ἀξίζουνε. Μὲ τὴ διαφορὰ πὺς ἐμεῖς τοῦς τὰ χτυπήσαμε, παίροντάς τους σὰ μυχτούς, πὺ εἶναι ἀλήθεια, θέλοντας νὰ τοῦς φέρομε στὰ σύγκαλά τους, γιὰ νὰκολοθησουνε τὸν ἴσιο ἄρθρο τῆς ἀληθινῆς δημοτικῆς. Ἐνῶ ὄ Χατζη- δάκης τοῦς παίρνει γιὰ δημοτικιστῆς, καὶ τοῦς σπου- λεύει νὰ ξαναγυρίσουνε στὴν καθαρεύουσα, πὺ αὐ- τὸς τώρα τὴ λέει: ἀπλοποιημένη, γλώσσα «τῶν αἰθιο- σῶν». Ἐμεῖς τοῦς εἶπαμε πὺς εἶναι ἀπολυταρχικὸ καὶ δὲ θέλουνε συζήτηση, γιὰ τὴ μυχτὴ πὺ μᾶσανε στὰ σχολεῖα. Τοῦς τὸ λέει κὶ ὄ Χατζηδάκης, ἀπὸ τὴ δική του μεριά. Ἐμεῖς τοῦς εἶπαμε πὺς ἔπρεπε νὰ δουλέ- ψουνε πρῶτα ὄξω ἀπὸ τὸ σχολεῖο, γιὰτὶ πρῶτα πρέ- πει νὰ μορφωθεῖ κοινὴ γνώμη πὺ νὰ θέλει ἀξέρια τὴ δημοτικὴ, κ' ἔπειτα ἔρχεται τὸ σχολεῖο. Τοῦς τὸ ξαναλέει κὶ ὄ Χατζηδάκης. Τοῦς εἶπαμε πὺς τὰ ἐκ- παιδευτικὰ ζητήματα, καὶ μάλιστα ὄταν ὄ λόγος γιὰ μεταρρύθμιση, ξετάζονται ἀπὸ πολλοῦς κὶ ὄχι ἀπὸ ἔνα - δυὸ πὺ δὲ διακριθῆρανε μήτε στὴν ἐπιστήμη, μήτε στὴ λογοτεχνία. Τοῦς τὸ ξαναλέει κὶ ὄ Χατζηδά- κης. Τοῦς γράφει ἀκόμα πὺς ἔνας ἀπ' αὐτοῦς τοῦς μεταρρυθμιστῆς, ὄ κ. Γιάννης, ἄλλοτε ἀποκήρυξε στὴ Σμύρνη, τὸ «Νουμᾶ» καὶ τὴ δημοτικὴ γλώσσα. Τοῦτο δὲν ἔξερουμε μήπως εἶναι καὶ σκυφαντία, γιὰ- τί δὲ εἶταν ἀληθινὰ τρομερὸ. Μὰ ὄ Χατζηδάκης τοῦς πλερώνει γιὰ λογαριασμὸ μας, φαίνεται. Γιὰτὶ κὶ αὐ- τοί, (ὄ κ. Δελμούζος) στὸ «Δελτίο» σκυφαντήρασαν τὸν

Ταγκόπουλα, πώς τους χτυπά, όχι από ιδεολογία, μ' από ύστεροβουλία. Τά ίδια δηλαδή που έλεγε κι ο Μιστριώτης για τὸ «Νουμά» ἄλλοτες, πὸς βουτᾶ ρούθλια ἀπὸ τὴν Πασλαβιστικὴ Ἐταιρία καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸν πρόεδρό της, τὸν ἀξέχαστό μας Ποποδονότσιεφ. Ὡστε Χατζηδάκης κ' Ἐλιόπιτες ἀπὸ τὴν ἴδια πάντα εἶναι πλασμένοι καὶ μὲ τὰ ἴδια πειρητήματα ὁ ἕνας χτυπᾷ τὸν ἄλλο. Μὰ ἡ ἀλήθεια εἶναι πὸς ὁ ἀναμεταξύ τους πόλεμος πρέπει νὰ πάψει. Πρέπει νὰ νοιώσουν πὸς στὸ βάθος τους καὶ τὰ δύο μέρη, δὲν ἀντιπροσωπεύουν τίποτ' ἄλλο, πρὸς τὸ μπάσιμο καὶ τὴν καλλιέργεια τῆς μιχτής, μὲ τὴ διαφορά πὸς ὁ Χατζηδάκης θέλει «ἀπλοποίηση τῆς καθαρῆς» — πρᾶμα ἀδύνατο ἐπιστημονικᾶ — κ' ἡ Τριαντρία τοῦ Ὑπουργείου θέλει «μπάσιμο καθαρῆς» στὴ δημοτικῆ. Κατασκευάζουνε δηλαδή κ' οἱ δύο τὸ ἴδιο γλωσσικὸ κοῦμα, μὰ σὲ διάφορη ἀναλογία. Δηλαδή... φέξε μου καὶ γλώστρα. Καὶ οἱ δύο λαχταροῦνε ἕνα εἶδος Μιχτῆς γλώσσας. Ὁ ἕνας γιατί βλέπει πὸς ἀληθινὴ Ἐπιστήμη καὶ Καθαρεύουσα δὲν ταιριάζουν. Οἱ ἄλλοι γιατί θέλουνε νὰ κολακεύουνε τῆς ἀστικῆς τάξης, τὴν κοινὴ γνώμη τῆς καλῆς λεγόμενης κοινωνίας μας, πὸς θέλει... ἀπλή γλώσσα, μὰ εὐγενικὴ κι ὄχι πρότυχη, ὅπως μάθανε νὰ λένε τὴν ἀκέρια δημοτικῆ, πὸς δὲν εἶναι μπιστάρδικη. Τὸ λοιπόν, ἡ «ἡμιμάθεια», κι ἀπὸ τὴ μιὰ κι ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, εἶναι ὅλη ἡ ἀφορμὴ τοῦ καυᾶ τους.

Μὰ γιὰ ὅποιον ἔχει μάτια νὰ βλέπει, ἀπὸ τότε πὸς κηρύχτηκε ἡ γλωσσικὴ κ' ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμιση, τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο εἶτανε βέβαιο. Τέτοιες μεταβολὲς γίνονται ἀφοῦ μορφωθεῖ ἡ μεγαλύτερη μερίδα τῆς κοινωνίας μας, μὲ διᾶλεξες, μὲ βιβλία, μὲ ὅλα τὰ μέσα μᾶς γνήσιας προπαγάντας, ὅπως τόσα χρόνια ἔκανθ', μὲ τὴ μικρὴ του δύναμη ἕνας «Νουμάς». Ὑστερα, σὰν ἔρθει ἡ ὥρα, ἐπιστρατεύονται ὅλοι ὅσοι μποροῦνε κατὰ νὰ προσφέρουνε καὶ νὰ δουλέψουνε γιὰ τὴ μεταβολή. Συγκεντρώνονται ὅλοι κι ἀγωνίζονται μαζί. Μὰ ἡ Τριαντρία, ταμπορωθήκε στὸν πύργο της, καὶ κηρύχτηκε ἀσὸδοτη, δίχως νὰ δέχεται καμμιὰ συζήτηση. Πῆρε μονάχα γύρο τῆς δημοσιογράφους, γιὰ νὰ λένε, κατὰ τὸ συνήθειο τους, ὅλο καί. Κ' ἔτσι νόμισε πὸς ἔλυσε τὰ ζητήματα. Τέτοια φερσίματα γεννήσανε τὴν ἀντίδραση. Δὲ θὰ φταίει διόλου ἡ δημοτικὴ σὲ ὅ,τι ἀποτέλεσμα μεθαύριο κι ἂν ἔρθει. Ἡ δημοτικὴ, ἀκέρια καὶ μεστή, θὰ νικήσει ἀργὰ ἢ γρήγορα, μ' ὅτι κι ἂν λένε, μ' ὅσα κι ἂ γράφουνε οἱ Χατζηδάκηδες, οἱ Σμάδες, κ' οἱ ἄλλοι πεδαμένοι πιά γιὰ τὴν ἐποχὴ μας. Ἄ! ἂν βρισκότανε ἕνας Ψυχάρης, νὰ μπεῖ μπροστὰ καὶ νὰ ὀδηγήσει μιὰ τέτοια πνευματικὴ λευτεριά! Μὲ τίς γνώσεις του, μὲ τὸ πλοῦτος τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδιάς του, μὲ τὴ σοφία του τὴν πολυποίκιλη, μὲ τὸν ὄγκο τῆς ἀξίας του, θὰ συμμαζέυε ὅλους γύρο του, γιὰ τὴν δὲ θὰ εἶχε τίποτα νὰ φοβηθεῖ ἀπὸ κανέναν, μήπως τὸν ξεπεράσει, μήπως τὸν ἀποδείξει καθυστερημένο ἢ μονόμερα μορφωμένο. Ὅλοι θὰ τὸν βοηθούσανε, γιὰ τὴν δὲ ἤξερε νὰ τοὺς θάλει στὴ θέση πὸς εἶτανε ἄξιοι νὰ δουλέψουνε καὶ νὰ δρᾶσουνε. Οἱ μεγάλες μεταβολὲς, θέλουνε μεγάλους ὁδηγούς καὶ παραστάτες. Κι εἴμαστε βέβαιοι πὸς ὁ Ψυχάρης, μὲ τὸ μᾶτι του, μὲ τὴν πείρα του καὶ μὲ τὴν ἰκανότητά του, δὲ θάρχιζε ἀπὸ τὸ σκολεῖδ, πρὶν ξεκαθαρίσει ἀπὸ τὸ βούρκο τῆς πρόληψης καὶ τῆς ἀμάθειας τὴν ψυχὴ τῆς κοι-

φινίας μας, τοῦ λαοῦ τὸ πνεῦμα, πὸς πρώτα ἡ καθαρῆς τὸ χαντάκωσε, καὶ τώρα ἔρχεται ἡ μιχτὴ νὰ τὸ ἀποτελειώσει.

Ὅσο γιὰ τὸ Χατζηδάκη, ὁ πρῶτος πὸς τὸν ἐξέταξε καὶ τὸν ἐσύτρωψε ἐπιστημονικᾶ, ἀπὸ τὰ παλιὰ τὰ χρόνια, εἶτανε ὁ Ψυχάρης, πὸς ἂ ζούσε στὴν Ἀθήνα, ὁ Χατζηδάκης ἀπὸ καιρὸ πιά δὲ θὰ ταξίδευε νὰ βγάλει τοιμουδιά καὶ βρισίες. «Προσμένει κανεῖς» γράφει ὁ Ψυχάρης, (Ρόδα καὶ Μῆλα, Τόμος Ε'), «ἔχει μάλιστα τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσει ἀπὸ ἕναν ἐπιστήμονα, ἀπὸ ἕναν γλωσσολόγο, ἕναν καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου, ὄχι λόγια καὶ βρισίες, παρὰ ἐπιχειρήματα. Τίποτα! Ὁ γλωσσολόγος, ὁ ἐπιστήμονας, ὁ καθηγητὴς βρίζει, ἀφρίζει, λυσσιάζει, ἀγριέθει, μανίζει, φουρκίζεται, — φέρτε μου ὅσα ῥήματα ξέρετε πὸς νὰ χαρακτηρίζουνε τὸ θυμὸ μὲ τίς πικυλόχρωμες του κοκκινάδες, κτρινάδες ἢ ἀσπράδες, καὶ πάντα δὲ θὰ εἶναι ἀρετὰ. Ἡ συκοφαντία τοῦ Χατζηδάκη ἔχει πλοῦτους πὸς δὲν τοὺς ἔχει στὴ διάθεσή του ὁ καθέννας... Εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ σπουδαῖα, τὰ πιὸ φιλοσοφικὰ γιὰ τὸ ζήτημα τὸ γλωσσικὸ, γιὰ τὴν κατάστασι ὅπου βρισκεται στὰ χρόνια μας καὶ γιὰ τὰ κατάντια τῆς καθαρῆς, πὸς ἕνας τέτοιος ἄδρωπος ἀκούγεται. Τὴ ἄλλο προσμένει κανεῖς ἀπὸ τὸ Χατζηδάκη, παρὰ πάθος κι ὅ,τι τὸ πάθος φέρνει μαζί του; Ἐπειδὴ δὲν εἶναι μόνο οἱ συκοφαντίες; μὰ τὴ γνώμη σοβαρὴ μπορεῖ νάχει γιὰ τὸν ἅγιο τὸν ἀγώνα; Κάθε στεγμὴ ἄλλάζει».

Αὐτὸ εἶναι, ὅπως τὸ λέει ὁ Ψυχάρης. Γνώμη σοβαρὴ ὁ Χατζηδάκης δὲν ἔχει. Ἄρα τὸ φυλλάδιό του σὰ νὰ μὴ γράφτηκε.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

Ο ΚΑΜΠΟΤΙΝΟΣ

Κορόνα ἀπόψε στὸ κεφάλι μου θὰ βάλω
καὶ κηπτρο ὀλόχρυσο στὸ χέρι θὰ κρατήσω,
Κάποιον νεκρὸ παλιὸ Βασίλειο θ' ἀναστήσω
κ' ἔτσι περήφανος μπροστὰ σας θὰ προβάλω.
Κι ἀνοίγοντας τὸ θησαυρὸ μου τὸ μεγάλο
ἐλέη καὶ πλοῦτὴ στοὺς φτωχοὺς μου θὰ χαρίσω
Πιὸ δυνατὸς, πιὸ πλούσιος κι ἀπὸ τὸν Κροῖσο!
Στὸ Βασιλιά θὰ εἰπῶ—Σκληρὴ εἶτανε ἡ καρδιά σου
χρυσασφικὰ καὶ πλοῦτὴ ἀπλώνοντας τριγύρω
πάντα νάφινεις πεινασμένα τὰ παιδιὰ σου!
Τ' ἀποσταμένο τὸ κεφάλι μου πρὶν γείρω
γραφτὸ, ζητώντας τὸ ψωμί μου εἶναι νὰ βγάνω.
Καὶ πότε Ρήγα μὲ θεωρεῖς, πότε ζητιάνο!

Σόφρα.

ΛΑΥΡΑΣ

Τὰ μάτια τῆς Ἑλλάδας εἶναι καὶ θὰ μείνουνε τὰ Ἑφτάνησα. Ἀπὸ κεῖ βγήκατε οἱ μεγάλοι μας, οἱ μοναδικοί μας οἱ ποιητάδες. Ἀπὸ τὴν Ἑφτάνησο τηρεῖς καὶ τὴν Ἑδρώπη καὶ τὴν Ἑλλάδα συνάμα. Βρισκεσαι ἀνάμεσά τους καὶ παίρνεις ἀπὸ τὴ μιὰ, ὅ,τι ἀκόμα ἡ ἄλλη δὲν ἔχει νὰ σοῦ δώσῃ, παίρνεις τὸν πολιτισμὸ ἀπὸ τὴ Λύση, νὰ μᾶς τὸν κἀμης φῶς ἑλληνικὸ.

Ψυχάρης